

OED
att. Statsråd Tina Bru

Vår referanse
Lene Mostue/Energi21

Dato: 25. mai 2020

Anbefalinger fra Energi21 til grønn omstillingspakke som følge av koronakrisen.

I tråd med Energi21s mandat fra Olje- og energidepartementet (OED) gis med dette innspill til OEDs arbeid med forsknings- og innovasjonsinnsats rettet mot miljø- og klimavennlig energiteknologier.

Under en pressekonferanse 30. april 2020 varslet regjeringen ved statsminister Erna Solberg en ny grønn omstillingspakke. Målet med omstillingspakken er å styrke norsk konkurransekraft innen bærekraftige teknologier og tjenester. I tillegg skal den vektlegge midler til forskning, utvikling og innovasjon for å videreutvikle og beholde høyteknologiske kompetansemiljøer.

Energi21 ønsker i forbindelse med regjeringens grønne omstillingspakke å gi råd til OED om prioritering av midler til forskning, utvikling og innovasjon. Våre anbefalinger tar utgangspunkt i Energi21-strategien og innspill fra næringslivet gjennom våre strategiske aktiviteter.

Utnytte mulighetsrommet for verdiskaping i grønn omstilling

Energi21 ønsker å understreke viktigheten av å opprettholde tempoet i omstillingen til lavutslippssamfunnet og utvikling av forsknings- og utdanningsmiljøer og næringsliv innen klima- og miljøvennlige energiteknologier og tjenester. Norge har gode forutsetninger for grønn omstilling med eksisterende kompetansebase og våre nasjonale fornybare energiresurser. Energi21 mener at en styrket satsning på forskning, utvikling og innovasjon innenfor klima- og miljøvennlige energiteknologier for å motvirke negative økonomiske konsekvenser som følge av Covid19 også vil være gunstig for å bygge internasjonalt konkurransedyktig kompetanse og næringsliv inn mot det grønne skiftet. Situasjonen vi befinner oss i gir oss en historisk mulighet for å akselerere den grønne omstillingen.

Energi21s innspill til grønn omstillingspakke for forskning, utvikling og innovasjon innenfor klima- og miljøvennlige energiteknologier

Under følger Energi21 sine innspill og anbefalinger til regjeringens varslede grønne omstillingspakke. En oversikt er laget i tabellen under og en nærmere begrunnelse er gitt i de følgende avsnittene.

Energi21 anbefaler:

1.	Økt ramme for IPN-prosjekter og lettelser i krav til egenfinansiering fra næringslivet
2.	En styrket senteratsing for å sikre langsiktig næringsrettet forsknings- og innovasjonsaktiviteter.
3.	En styrket satsing på Pilot - E virkemiddelet, tematisk og finansielt
4.	Styrke test- og demonstrasjonsaktiviteter i det statlige omstillingsfondet Enova
5.	Sikre fremdriften i pågående fullskala CCS - prosjekter og styrke test- og demonstrasjonsaktiviteter innen CCS.
6.	Sikre tilstrekkelig kapasitet hos virkemiddelapparatet

1. Energi21 anbefaler: Økt ramme for IPN-prosjekter og lettelser i krav til egenfinansiering fra næringslivet.

Det er behov for å forsterke næringsrettede virkemidler som Innovasjonsprosjekter i næringslivet [IPN]. Disse virkemidlene er svært relevante for SMBer¹ og leverandørindustrien innen energisektoren, hvor det både er stort omstillingsbehov, men også stort potensial for innovasjon og utvikling av nye produkter og tjenester som trengs i det grønne skiftet.

Erfaringen og evalueringen av virkemidlene som ble benyttet under finanskrisen og oljeprisfallet i 2014 viste at dette er tiltak som har god og rask effekt for å opprettholde FoU²-aktivitet i bedriftene. Tiltaket bidrar til at industri- og næringsliv kan omstille seg og øke konkurransekraften når markedet normaliseres.

Videre bør krav til bedriftenes egenfinansiering i prosjekter (kompetanse- og samarbeidsprosjekter, innovasjonsprosjekter og senterordninger) reduseres innen rammen av statsstøttereguleringen slik at de har mulighet til å engasjere seg i denne type prosjekter. Forskningsrådet må tilføres midler for å kompensere for bedriftenes reduserte egenfinansiering slik at rammene til prosjektene ikke reduseres. Et eksempel: Prosjekt på 1 mill. kr der industripartner kan redusere egenfinansieringen fra 500' til 250' og Forskningsrådet dekker 750'. FoU-aktører har gjerne brukt mye tid og ressurser på å etablere prosjektene og kan ikke bære kostnadene ved reduserte prosjektrammer. Med bakgrunn i dette anbefaler vi *tilleggsbevilgninger til Forskningsrådets programmer EnergiX og Climit*. Tilleggsbevilgningene skal bidra til å redusere krav til egenfinansieringen fra næringslivet i innovasjonsprosjekter, og sikre kunnskaps- og teknologiutvikling innen områder med nasjonalt verdiskapingspotensial. Ved en eventuell *utvidelse og forsterkning* av IPN porteføljen anbefaler Energi21 å prioritere følgende fagområder:

- Klimavennlige energiteknologier til maritim transport.
- Digitaliserte energisystemer, digitale energitjenester og cyber- sikkerhet.
- Hydrogen verdikjeder
- Bærekraftige batterier – produksjon, systemer og bruk (energilagring)
- Havvind, spesielt flytende vind og nye teknologier
- HVDC – offshore grid
- Optimal utnyttelse av kraftnettet og fleksibilitetsressurser

¹ SMBer: Små – mellomstore bedrifter

² FoU: Forskning og utvikling og innovasjon

2. Energi21 anbefaler: En styrket sentersatsing for å sikre langsiktig næringsrettet forsknings- og innovasjonsaktiviteter.

Sentersatsing for forskningsdrevet innovasjon og leverandørutvikling er et effektivt virkemiddel for store innovasjonsprosjekter i næringslivet og bærekraftig verdiskaping. Målrettet og langsiktig satsing på forsknings- og innovasjonsprosjekter med samarbeid mellom industri og forskningsmiljøer er positivt for verdiskaping, næringsutvikling og grønn omstilling. Det er flere områder med potensial for næringsutvikling og grønn omstilling som ikke er dekket av dagens sentersatsing. Energi21 anbefaler derfor å få på plass raskt en langsiktig målrettet satsing på næringsorienterte forsknings- og innovasjonssentre innenfor følgende fagområder:

- Digitaliserte energisystemer, digitale energitjenester og cyber- sikkerhet.
- Klimavennlige energiteknologier til maritim transport.
- Hydrogen verdikjeder
- Bærekraftige batterier – produksjon, systemer og bruk (energilagring)
- Havvind, spesielt flytende vind og nye teknologier

3. Energi21 anbefaler: En styrket satsing på Pilot - E virkemiddelet, tematisk og finansielt

Virkemiddelet PILOT-E har fått god respons i næringslivet og hos forskningsmiljøene. Pilot-E har relevans for teknologiområder med potensial for leverandørutvikling innen bærekraftig omstilling av næringslivet og samfunnet forøvrig. I tillegg er dette et virkemiddel som bidrar til å sikre forutsigbarhet og gjennomføringskraft i forsknings- og innovasjonsprosjekter.

Det er viktig at man tenker sammenhengende virkemiddelkjede fra forskning via forskningsdrevet innovasjon og til test og demo. PILOT-E er virkemiddelet hvor de tre store virkemiddelaktørene gjør dette målrettet gjennom strategiske utlysninger. En vekst vil gi muligheter til å satse tyngre på flere prosjekter innenfor flere temaer som kan løses inn i et raskt utviklingsløp. På denne måten økes også støtteintensiteten mot sektorer som vil ha behov for en økning i aktiviteten når økonomien skal øke tempoet igjen.

Energi21 anbefaler derfor at PILOT-E videreutvikles og styrkes med følgende tiltak:

- Utvide antall utlysninger i 2020 og 2021
- Utvide utlysninger med følgende temaer:
 - Digitaliserte energisystemer – Digitale energitjenester og Cyber Security
 - Hydrogen verdikjeder – teknologier og tjenester
 - Bærekraftige batterier – teknologier og tjenester
 - Optimal utnyttelse av kraftnettet og fleksibilitetsressurser
- Øke budsjettet med 100 millioner kroner til totalt 200 millioner kroner i 2020.

Energi21 strategien anbefaler at PILOT – E virkemiddelet skal økes til totalt 300 millioner kroner i 2022.

4. Energi21 anbefaler: Styrke test- og demonstrasjonsaktiviteter i det statlige omstillingsfondet Enova

Energi21 ønsker å påpeke at en styrking av test- og demonstrasjonsaktiviteter er viktig for å øke tempoet i utviklingen og få realisert nye klima- og miljøvennlige løsninger raskt. Pilot- og demonstrasjonsfasen er krevende for bedriftene med høy risiko og stort kapitalbehov. Regjeringens energi- og klimateknologisatsing som forvaltes av Enova er avgjørende for utvikling og kommersialisering av fremtidens klimavennlige energiteknologier. Bedriftene har behov for risikoavlastende virkemidler for å fullføre innovasjonsløpet frem til kommersialisering.

Et robust og fleksibelt energisystem bidrar til raskere og mer kostnadseffektiv klimaomstilling. Det henvises til Energi21 strategien for nærmere beskrivelse et klimavennlig fleksibelt energisystem. Energi21 anbefaler å forsterke porteføljen til Enova med test- og demonstrasjonsprosjekter med følgende områder:

- Bærekraftige batterier – teknologier og tjenester
- Klimavennlige energiteknologier til maritim transport
- Digitaliserte energisystemer, digitale energitjenester og Cyber Sikkerhet
- Hydrogen verdikjeder
- Havvind, spesielt flytende vind og nye teknologier
- Pumpekraft som leverandør av energilagringstjenester

Dette er fagområder som ligger innenfor Energi21 strategiens satsingsområder. Samtlige områder har stor innovasjonshøyde og potensial for nærings- og leverandørutvikling.

5. Energi21 anbefaler: Sikre fremdriften i pågående fullskala CCS - prosjekter og styrke test- og demonstrasjonsaktiviteter innen CCS.

Energi21 vil påpeke at det er viktig å sikre den videre fremdriften i pågående fullskala CCS-prosjektene. I tillegg er det verdifullt å videreutvikle porteføljen med test- og demonstrasjonsprosjekter i CLIMIT-programmet finansiert av Gassnova og Forskningsrådet. Test – og demonstrasjonsprosjekter bidrar til å bringe CCS teknologiene nærmere implementering og som utslippsreducerende tiltak.

6. Energi21 anbefaler: Sikre tilstrekkelig kapasitet hos virkemiddelapparatet

En økning i budsjetter til forsknings- og innovasjonsaktiviteter vil kreve økt behov for ressurser til administrasjon og oppfølging hos virkemiddelaktørene. Det er nødvendig å sikre at virkemiddelaktørene har tilstrekkelig kapasitet til å følge opp den grønne omstillingspakken på en effektiv og verdiskapende måte.

Dersom OED ser behov for nærmere dialog rundt våre anbefalinger stiller vi gjerne i et møte for å utdype våre synspunkter. Energi21 ser frem til fortsatt godt samarbeid med OED.

Med vennlig hilsen

Sverre Aam
styreleder

Lene Mostue
direktør